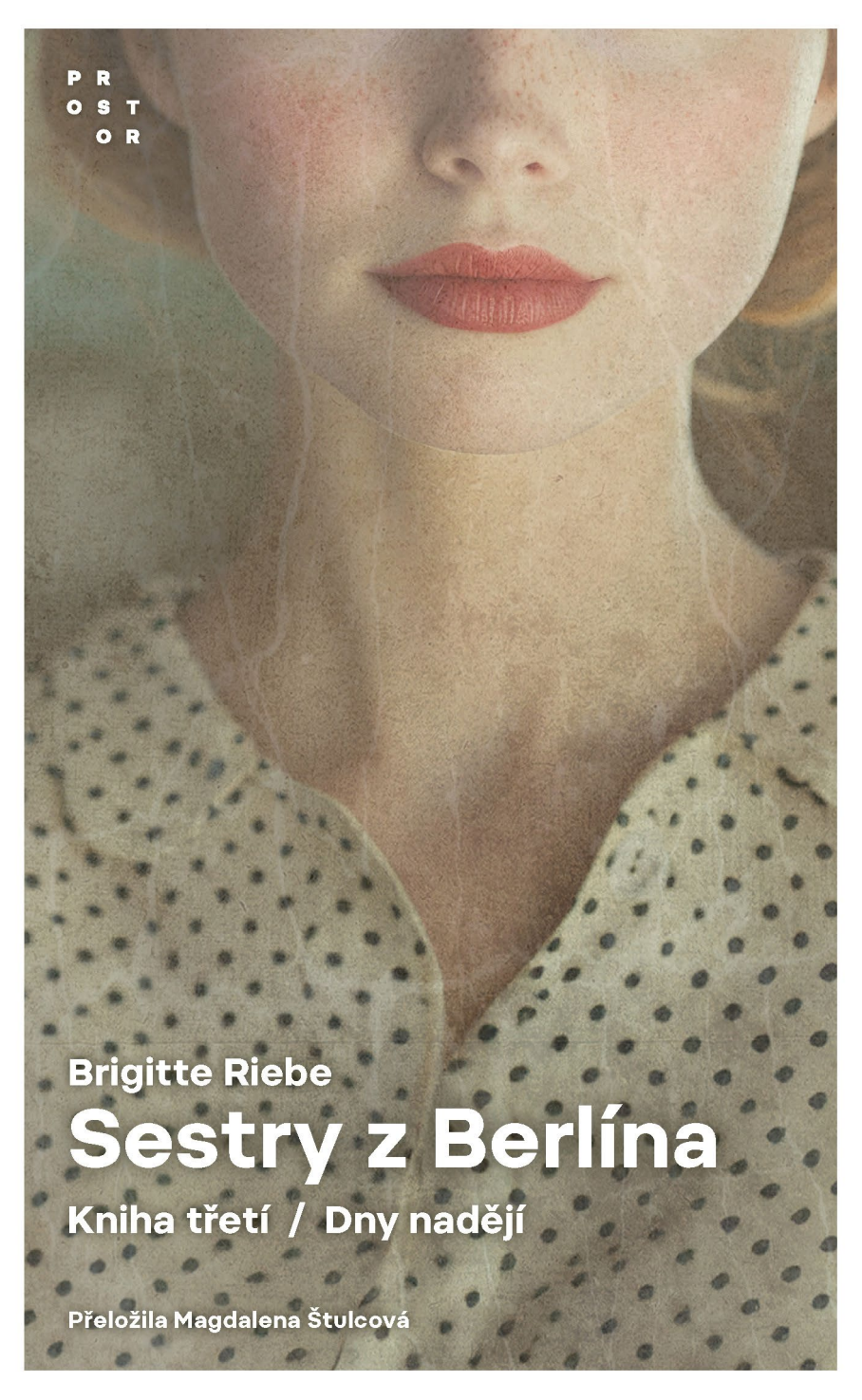

P
R
O
S
T
O
R

Brigitte Riebe

Sestry z Berlína

Kniha třetí / Dny nadějí

Přeložila Magdalena Štulcová

**P R
O S T
O R**

Brigitte Riebe

**P R
O S T
O R**

Edice **Přítelkyně**

Brigitte Riebe
Sestry z Berlína

Kniha třetí / Dny nadějí

Přeložila Magdalena Štulcová

Praha, 2026

**P R
O S T
O R**

Originally published under the title
TAGE DER HOFFNUNG
Copyright © 2018 by Rowohlt Verlag GmbH, Reinbek bei Hamburg

Czech edition © PROSTOR 2026
Translation © Magdalena Štulcová 2026

ISBN 978-80-7260-661-0

Pro mou Leu

V řekách na sever od budoucna
hážu síť, kterou
váhavě zatěžuješ
stíny
psanými kamením.
— Paul Celan

Prolog

Berlín, únor 1958

Nikdy nic z toho nezapomene.

Zčásti mandlově zelené, zčásti cínově šedé pařížské střechy.

Stříbřitý lesk noční Seiny v prosinci, když padají první sněhové vločky.

Nebe ve světle zapadajícího slunce, někdy zbarvené až do fialova.

Hlasité vrkání holubů před Notre Dame.

Netrpělivý klapot podpatků lodiček na chodníku, protože Pařížanky jako by vždycky měly naspěch.

Útržky melodií vyhrávaných na akordeon v noční Latinské čtvrti, které umí znít tak melancholicky jako nic na světě.

Nezapomene na hlad krutě svírající žaludek a na vysvobození, jaké dokáže přinést čerstvě upečená bageta.

Na chuť černého tabáku na jazyku, kdy si člověk připadá tak proklatě dospělý.

Na noci plné lásky ve věčně profukující mansardě, která se jim stala domovem.

Na kreslení aktů u monsieur Colberta, který ji naučil precizně se dívat.

Ale zrovna tak nezapomene na hořké slzy a pocit nejhlubší ztráty, když její přítel Pascal zničehonic pocítil, že není povolán k životu umělce, rozhodl se pro zaměstnání se zajištěným živobytím a vrátil se k rodičům do Lyonu. Stálo ji to enormní množství sil, než se

dokázala od tak ochromující bolesti odtrhnout, než jí to jednoho krutě mrazivého rána najednou došlo. Musí se vrátit do Berlína.

A tak teď, šestnáct měsíců od svého zmizení, stojí znovu s prázdným žaludkem na stanici Bahnhof Zoo a klepe se zimou. Florentine, nejmladší ze sester Thalheimových, bez jediného centimu v peněžence, protože úplně poslední peníze vydala za jízdenku. V batohu jen něco málo na sebe, to skoro nic neváží. Batoh je těžký kvůli skicákům pokresleným do poslední stránky a Florentine v něm taky schovává už značně potrhaný výtisk básní Paula Celana *Mák a paměť*, bez něhož se nehne, poněvadž Celanova slova se jí při čtení proměňují v barvy. A pak tu ještě je to nejdražší, co má, nepraktické šedé desky s vlastními obrazy, nespustí je z očí, přestože to nejlepší z poslední doby si poslala už předem jako cennou zásilku do vlasti.

Možná jí tenhle poklad už brzy pomůže, pokud se přece jenom bude znovu ucházet o přijetí.

Samým rozčilením Flori ve vlaku vůbec nespala a je k smrti unavená. Kam má teď jít?

V poslední době s rodinou nebyla moc v kontaktu. Několikrát napsala Silvii, ještě méně dopisů poslala *ma-man* – a ty si nepochybně hned přečetl taky otec, ten se vždycky obával nejhoršího.

Měla by se přesto vydat k rodičům do honosné vily na Branitzer Platzu, kde ji určitě s úlevou rádi přivítají, ale hned po první radosti ze shledání ji budou mučit nekonečnými litaniami nabádání a příkazů?

K Rike do Giesebrechtstrasse v Charlottenburgu, kde její nejstarší sestra bydlí společně s manželem Sandrem a dvěma dětmi Annou a Matteem? Od ní by si jistě taky musela ledaco vyslechnout...

K Silvii, prostřední z Thalheimových sester, která jí dřív nejdnou podala pomocnou ruku? Jenže Flori se obávala, že od té doby, co se Silvie vdala a narodilo se jí dítě, přehodila výhybku a přestoupila taky do tábo-ra maloměšťáků. Florina zvědavost na jejího nakladatelského manžila s libozvučným hlasem plus synáčka měla své hranice...

Její starší sestry nemohly být rozdílnější. Často působily jako oheň a voda a jejich roztržky a rozepře už ani nepočítala. A přesto ty dvě navzdory všem protikladům spojuje cosi, co Flori nemá a nemůže to nikdy dohonit, bez ohledu na to, jak dlouho bude žít – celých deset let společných zážitků z doby před jejím narozením, a ta doba její sestry navždycky spojuje a sjednocuje, kdykoli je to zapotřebí.

Jak se s tím má srovnat?

Inteligentní, svědomitá Rike se zasloužila o znovuvybudování obchodního domu, protože ten původní zničily za války bomby, a taky dokáže vyřešit každý problém. A smyslná extrovertní Silvie slaví úspěchy v rozhlase a svým šarmem každého oslní – co zbylo pro ni, nejmladší? Florina matka je navíc Claire, otcova druhá žena, která jeho první manželce, pohádkové a nedostižné Almě, nesahá ani po kotníky. Přísně vzato je Flori jenom jejich poloviční sestra a přesně tak se mezi Rike a Silvii často cítila – nenápadná, dětinská, naprostoto přebytečná. Bez kreslení, které pro ni představovalo bránu do jiných světů, by to vůbec nevydržela, a i tak to mezi nimi měla těžké. Flori musela vystrčit růžky, aby si uvědomila samu sebe, musela pořádně zabrat kontra, aby ostatní vzali její existenci na vědomí, musela se vzepřít všemu, co ji dráždilo, a ze všeho nejvíc se

musela vynasnažit dělat úplně všechno jinak, absolutně jinak než sestry.

Ještě tak nejvíc jí rozuměl Oskar, Silviino dvojče, ten se o společenské konvence staral celý život stejně málo jako Flori. Jenže Oskar leží už rok vedle své matky v rodinné hrobce na hřbitově Heerstrasse ve Westendu. Když se Flori dozvěděla o jeho tragické smrti, nesmírně ji to rozesmutnilo. S Oskarem zbožňovali Jamese Deana, jeho filmy do sebe oba přímo nasávali. To, že Oskar stejně jako jeho idol zahynul ve svém hogo fogo sportovním voze, jí připadalo jako zlá ironie osudu. Proč musel zahynout zrovna Oskar, který přežil útrapy války a roky v ruském zajetí? Takový člověk jako on, samý vtip, sršící radostí a plný života?

Flori se s tím dodnes nevyrovnala, a vždycky když si na to vzpomene, přejede jí mráz po zádech. Znovu ji také víc rozbolela hlava, v posledních dnech ji bolela dost často, a navíc jí teče z nosu. Snad na ni ještě ke všemu neleze chřipka?

Musí dojít pěšky aspoň do Bleibtreustrasse, do bytu, kde dřív bydlela babička Frida a od té doby se tam už vystřídalo hodně členů rodiny. Ať už tam teď bydlí kdokoli z nich, určitě jí dá něco k jídlu a ani teplou postel neodepře.

A kdyby ano?

Tak si bude muset poradit jinak.

Vyrazila na cestu.

Už po několika krocích si připadala, jako kdyby odtud nikdy neodjela. Berlín je cítit jinak než Paříž, je syrovější, chudší, postrádá lesk a stoprocentně v sobě nemá nic jižního, je cítit spíš smetím z ulice než ústřicemi, spíš uhlím, pečenými buřty a lacinou hořčicí, přesto Flori

zdejší chladný vzduch lačně nasávala. Tady na Ku'damu zná každý centimetr a samozřejmě se ze všeho nejdříve zastavila před *Módním domem Thalheim* hned na začátku věhlasné noblesní ulice. Fasáda je světle nasvícená, navzdory obrovským sumám za elektřinu, kvůli nimž se otec už celé roky rozčiluje. Rike měla pravdu, když na tom trvala, říká si Flori, která byla v době, kdy obchodní dům znovu vystavěli, ještě moc mladá na to, aby mohla koncepci nové stavby jakkoli chápat. Jejich dům módy září do temné zimní noci jako drahokam, ztělesňuje eleganci, serióznost, ducha módy. V době sovětské blokády jako teenagerka malovala na protest proti ní a na povzbuzení sužovaných berlínských zákaznic barevné obrázky místních památek. Od té doby uplynulo devět let, jí to ale připadá, jako by uplynulo půl století.

Nejméně.

Klasicky vyzdobeným výkladním skříním věnovala jen zběžný pohled. Na bílé pásce nalepené šikmo přes každou výlohu stálo masívními červenými písmeny Výprodej, což se dalo podle jejího mínění řešit výrazně osobnějším oslovením. Jakoby mávnutím proutku se jí rázem připomněly nelehké roky učení v KaDeWe a s nimi pochopitelně i vzpomínky na Pascala; a Flori se mimoděk zachvěla, jak je honem chtěla zapudit.

Už nikdy žádnému mužskému nedovolí, aby jí způsobil takovou bolest.

A zrovna tak už nikdy nebude aranžovat žádnou výlohu, to si přísahala, přestože rodina stále doufá, že ji tímhle způsobem připoutá k rodinnému podniku. Flori má jiné plány. Narodila se krátce po nástupu nacistů k moci, do školy začala chodit v době třetí říše, přežila válku a noční bombové nálety, po roce 1945 se nějak

vpotácela do míru, který se neodvážil pořádně zamést s minulostí a zanechal víc otázek, než přinesl odpovědí – to všechno dál ve Flori bublá jako výbušná směs. Pro ni existuje jen jediná cesta, jak se s tím vyrovnat – umění. Pokývla na pozdrav ruině Pamětního kostela císaře Wilhelma, „Vysokému čahounovi“, jak si Berličané po svém pojmenovali rozstřílenou věž. Obě části byly dosud nezrenovované, což ji kupodivu uklidňovalo, protože jí to dávalo najevo, že vlastně nebyla pryč nijak dlouho. Odtud už přidá do kroku, zanechá za sebou Gloria-Palast, kam ji Wanja Krahle v roce 1953 během Berlinale doručil Silvii poté, co Flori sebral na ulici jako nějaké odhozené smetí. Silvii se s Wanjou později rozešla, Flori ale měla pro jeho ledovcové oči a drsný hlas pořád ještě tajnou slabost.

Jak nepochopitelně byla tenkrát naivní! Jak chtěla po boku své kamarádky Franzi z východního Berlína jako mladistvá rebelka mávat praporem při povstání 17. června... Franzi stály tyhle dětinské nápady víc než roční pobyt v nápravném Domově pro mládež v Dessau. To, co se jí samotné zatím přihodilo na západní straně Berlína, kdy namol opilá odešla do bytu se dvěma nadrženými starými chlápky, si Flori radši vůbec připomínat nebude.

Naproti stojí hotel Kempinski, najednou o několik poschodí vyšší, se světle osvětlenými okny. Naproti tomu Dům módy Staebe-Seger na jejich straně ulice, kolem něhož právě prochází, ji ničím nezaujal. Tatínka tahle konkurence velmi často popouzela, jejich nabídka je ale víc než tuctová. Dnes by se jí přesto to, co nabízejí, docela hodilo, poněvadž v Paříži jí peníze na nové oblečení nezbyvaly.

Flori se na sebe podívala. Prošoupané džíny, sešlapané boty, vytaháný tmavomodrý montgomerák s kapucí, který už dávno potřebuje do čistírny, na hlavě přes flekaté vlasy prastarou pletenou čepici s krempou jako klobouk. Za královnu krásy by se momentálně sotva mohla vydávat. To už spíš za strašáka – ona, Thalheimová!

Jen tak pro sebe se uchichtla, pak se hlasitě rozesmála a nemohla přestat. Několik kolemjdoucích se otočilo a to ji pobavilo ještě víc. Posléze se přece jen uklidnila a pokračovala dál. Zná ten dojemný příběh o ztraceném synovi, který se sice celý rozedraný, ale napravený vrátí domů.

Jakpak se to ale má se ztracenými dcerami?

Na rohu Bleibtreustrasse se Flori znovu zastavila, desky s kresbami si přehodila pod druhou paži, zhluboka se nadechla a vydechla. Už je skoro na místě, ale těch pár posledních metrů, které má ještě před sebou, se před ní natahuje jako guma v praku.

Konečně stojí před domem číslo 33.

Nad vchodem pořád ještě ženská hlava jako přátelský strážce domu vítá každého příchozího. U bronzového zvonku patřícího k bytu ve druhém patře vpravo je stále ještě psacím písmem napsáno „Thalheim“.

Flori tlačítko statečně stiskla. Ozvalo se zazvonění a dveře do domu se otevřely. Ušla sotva pár kroků, když jí vyrazil naproti černobílý podvraťák, useknutým pahýlem ocásku vrtěl na pozdrav a doprovodil ji až nahoru. Tam v otevřených dveřích stojí Gregor a vedle něj Hotte a v náruči chová šedě pruhovanou kočku, jíž chybí půlka ucha.

„Flori?“ vítá ji nevěřicně bratranec.

„Ano,“ odpoví s širokým úsměvem, stáhne si z hlavy

čepici a vysvobodí záplavu měděných kudrnatých vlasů na konci zabarvených dočerna, jako by se jí na ně omylem vylila lahvička tuše. Pes se mezitím motá Gregorovi kolem nohou a dožaduje se přízně.

„Zpátky z ciziny, padám únavou, jsem celá zmrzlá, trochu nastydlá a umírám hlady. Nenašlo by se pro mě v téhle Noemově arše něco k jídlu a kus střechy nad hlavou?“

„No jasně, že jo,“ odpověděl místo Gregora Hotte. „Jen pojď dál, holka, masový kouličky se akorát nesou na talíř.“

Berlín, duben 1958

Dopis přišel v ranní poště. Když se Flori podívala na odesílatele, roztráslý se jí ruce: *Vysoká škola výtvarných umění, Hardenbergstrasse 33.*

„Přišel ten dopis,“ oznámila a vrátila se do kuchyně, kde oba její spolubydlíci ještě seděli u snídaně. „Lidi moji, mně se úplně třepetají ruce, já snad začnu lítat!“

Ráno si všichni mohli výjimečně pospat; Gregor dnes, jako každou druhou sobotu dopoledne, nemusel do ateliéru a za Hotta vzali ve zvířecím útulku službu kolegové. Lupo, černobílý pes, kterému někdo rozdrtil ocas, a Madame Coco, kočičí dáma s jedním a půl uchem, nenápadně obcházelí kolem stolu v naději, že pro ně možná úplně náhodou někomu něco upadne. Před několika dny doplnila domácí zoo velká ptačí klec umístěná teď na staré kredenci se dvěma značně oškubanými andulkami jménem Fipsi a Pipsi, které celý den pokřikovaly. Hotte by nejradši nosil domů další a další zvířecí přírůstky, ale Gregor mu to rázně zatrhnul.

A neprávem, myslela si i Flori.

Vzhledem k tomu, že už několik měsíců zabírala bývalý obývací pokoj, kam její bratranec dočasně umístil svoje architektonické modely, bylo v bytě dost těsno. Hottovi to očividně nevadilo, zato Gregor tu a tam slyšitelně lapal po vzduchu a snažil se stůj co stůj získat víc prostoru.

„No tak si kecni a už to konečně otevři,“ dožadoval

se s rozzářenýma očima Hotte. „Chcem se radovat s tebou, ne!“

Flori roztrhla obálku, četla, ztuhla, znovu četla a kroutila hlavou, pak upustila dopis na zem.

„Co je?“ zeptal se Gregor. „Udělalo se ti zle, takhle zničehonic? Doufám, že to není kvůli špatným zprávám?“

„Je konec. Je po všem,“ oznámila bezbarvým hlasem. „Nechtěj mě. Já chci umřít...!“

„Dyť ty jsi bez debat geniální!“ divil se rozzlobeně Hotte. „Ty obrázky, co jsi nám ukázala, ty byly přece klasa! Copak to tamty páni profesori nepoznají? To snad pro oči neviděj!“

„Ta zatracená maturita,“ mumlala Flori. „Strašně moc jsem doufala, že přimhouřejí oko, protože vzdělání ukončený mám, rok jsem strávila v Paříži, a hlavně jsem si připravila tu složku s výkresama. Jenže jak je vidět, jaksi je to nepřesvědčilo.“ Rozvzlykala se a zdeptaně padla na židli. „Všecko úplně k ničemu...“

„Copak to chceš jen tak vzdát?“ Gregor se na sestřenici přísně podíval, zvedl dopis ze země a přelétl ho očima. „Myslel jsem, že umění pro tebe znamená život!“

„Taky že jo. Kdybych nekreslila, byla bych už dávno mrtvá. Jenže co asi tak mám podle tebe teď dělat? Připoutat se řetězem ke vstupu do akademie a stávkovat, držet hladovku, abych na sebe upoutala pozornost?“ popotahovala Flori. „Jsem k ničemu. Už zase. Jako obvykle.“

„Nesmysl! A když se člověk akorát lituje, tak mu to zpravidla nijak nepomůže. Já bych si s nima na tvém místě ještě zkusil promluvit. Stejně si tam půjdeš vyzvednout svoje kresby, třeba se naskytne příležitost. Něco si vymysli, opři se do toho. Nápadů máš vždycky kupu. No, a když bude nejhůř, tak to holt zkusíš znova...“

„Já mám spíš ostýchavou povahu, jestli chceš něco vědět!“ vyjela na něj. „Jsem dokonce hodně nesmělá, i když to možná navenek není moc poznat. A znova dál čekat? To bych nevydržela!“

„Tak se teda musíš přemoci a prostě je přesvědčit, člověk totiž v životě nic zadarmo nedostane,“ nedal jí pokoj Gregor. „Za svoje sny musí člověk bojovat a věř mi, Flori, že vím, o čem mluvím.“

Mluvil o své lásce k Hottovi, která byla oficiálně trestná, a oba muži přesto našli způsob, jak spolu žít? Mezi hustým tmavým obočím se mu každopádně vytvořila kolmá vráska a Gregor vypadal najednou starší. Přestože zdědil po otci Carlovi rovný thalheimovský nos a světlé oči, náhle se kupodivu podobal své tmavovlasé matce, jejíž náladové výstřelky vzbuzovaly u Flori v dětství strach. Ale od té doby, co se teta Lydia znovu provdala za pastora Jürgena Grotha z Postupimi, stala se otevřenější, mnohem přátelštější a taky milující – byť nevlastní – matkou jeho dvou dnes již dospělých dcer, Luisy a Amelie.

Za svoje sny musí člověk bojovat – jako kdyby to sama dobře nevěděla. Teď jí bude ještě i Gregor dělat kázání. V posledních týdnech jí přitom jeho klidné, samozřejmě chování dělalo tak dobře. Gregor nebyl zdaleka tolik hovorný jako jeho mladší bratr Paul, frontman populární kapely, který nezavře pusu od rána do večera, ale zato všechno, co Gregor řekl, to mělo hlavu a patu. Od té doby, co se loni s úspěchem podílel na projektu *Interbau*, stal se v oboru známým a vědělo se o něm, najednou si mohl vybírat mezi různými architektonickými ateliéry zvučných jmen a s chutí toho využíval. Flori si s ním nesmírně ráda povídala o nápadech na nové způsoby

bydlení a už se ledaco přiučila o výmarském bauhausu, stylu, který Gregorovi velmi imponoval. V soužití s ním a jeho partnerem Hottem se Flori konečně cítila rovnocenná, jako někdo, koho berou vážně, ne jako hloupá malá holka, kterou všichni jenom kritizovali a dobírali si ji.

A teď najednou je zase všechno jinak. Gregor je vlastně úplně stejný jako celý zbytek téhle vysilující rodiny. *Nedělej to, přestaň s tím, rozmysli si to ještě... chovej se už trochu rozumně...* I proto Flori utekla do Paříže, aby už konečně unikla tomuhle sborovému koncertu, který jí nikdy nedopřál vnitřní klid. Jenomže to bohužel nefungovalo. Ty nenechavé hlasy ji mučily tam stejně jako tady. Utichaly jenom v ateliéru. Jakmile vzala do ruky křidu nebo štětec a dala se do práce, naráz se v ní všechno ztišilo a zalilo ji světlo, jasné, zářivé světlo.

To absolutní blaženství už tedy nebude součástí její nynější budoucnosti?

Tatínek by byl tak jako tak striktně proti a *maman* by určitě, jako většinou, s jeho názorem souhlasila. Proto se Flori doted, pokud šlo o její studijní plány, vyjadřovala spíš neurčitě. Tolik doufala, že rodiče překvapí zprávou „přijata“ a tím je přesvědčí, jenomže z toho teď bohužel sešlo.

Shýbla se pro dopis, zmačkala ho do koule a vztekle jím mrštila do kouta. Potom tak prudce vstala, až s prásknutím převrhla židli, a zmizela v obývacím pokoji.

Následně nekonečně dlouhou hodinu vyřvával skrz zavřené dveře Elvis Presley *Jailhouse Rock*, až gramofon konečně ztichl.

Teprve když se setmělo, vyšla Flori ven z pokoje. Gregor si v kuchyni u stolu četl, Hotte zrovna krájel cibuli. Na

sporáku ve vysokém hrnci bublala voda a na pánvi vonělo smažené, dobře okořeněné mleté maso.

„Že by tu voněly boloňské špagety?“ zeptala se s nadějí v hlase.

„Taky se divím, že se s tím patlám. Za to, jak trapně dětinsky jsi se chovala, si to teda fakt nezasloužíš.“

Hotte hodil na olej cibuli. Nechal ji zpěnit a přidal nadrobno nakrájená rajčata.

„No jo, já vím,“ zamumlala Flori v rozpacích. „Mrzí mě to, promiň. Co vy na tohle, mohla bych v tomhle zítřka zapůsobit?“ Předvedla otočku o sto osmdesát stupňů.

Když rodiče viděli, jak zanedbaně působí Flori po návratu z Paříže, byli naprosto zděšení. Otec brblal cosi o „clochardech“ a že jako Thalheimová rozhodně nemůže vypadat tak, jak vypadá, *maman* téměř v panice protácela oči v sloup. Poté Claire odběhla do své ložnice a vrátila se s plnou náručí – svetry, kalhoty, sukně, šaty – přitáhla všechno, co jí přišlo pod ruku, jen aby své holčičce udělala pomyšlení. Claire dbala na svou figuru, a tak co padlo jí, mohla nosit i dcera, Flori měla totiž stejně křehkou postavu.

Jenže Flori se postavila na zadní. „Ty svoje paničkovský krámy si klidně nech,“ odmítla nabídku. „Něco tak děsně unylýho a konzervativního můžou nosit leda starý ženský. To nemáte v tom svém obchoďáku taky něco pro nás mladý?“

Navýsost uražená Claire povolala na pomoc Silvii a ta vzpurnou sestru sebrala a zorganizovala pro ni soukromý nakupovací výlet do *Módního domu Thalheim*, do úplně nedávno zřízeného oddělení HULA HOP v prvním patře, kde se to jen hemžilo bluzony, novými, bohatě našitými spodničkami petticoat a džínovými kalhotami. Florina zapšklá nálada se postupně měnila v radost,

nacházela různé rozverně kousky, jaké se jí líbily, takže posléze odcházely sestry z domu módy se dvěma nacpanými papírovými taškami. Potom se ještě jen o několik metrů dál na Ku'dammu posilnily v jedné ze zmrzlináren s křiklavě barevným zařízením, jaké teď všude v Berlíně vyrůstaly jako houby po dešti. Jakoby náhodou se k nim po chvíli přidala Rike, což ve Flori okamžitě vzbudilo očekávání toho nejhoršího.

„Tak tomu říkám investice do tvého nového života tady v Berlíně. Velmi rádi jsme ji realizovali,“ oznámila taky nejstarší sestra promptně, jen co si taktak nespálila jazyk o espresso. „Ale jenom remcat a požadovat nestačí, jasné? My jsme se museli jako celá rodina jaksepatří semknout, abychom splatili Oskarovy nebetyčné dluhy, takže naše rezervy se významně ztenčily. A beránka otřes se bohužel taky nevlastníme. Tobě je dvacet čtyři, Flori. Už bys konečně měla vědět, jakou cestou se hodláš vydat, aby ses brzy postavila na vlastní nohy.“

„V žádném případě nemám v úmyslu zatěžovat vaši kapsu,“ zamumlala Flori. Banánový dezert jí najednou přestal chutnat. „Možná si dokážu vydělat peníze rychleji, než si myslíte.“

„Tak ven s tím, řekni už konečně, co máš za lubem,“ přidala se i Silvie, která se svého poháru s jogurtovou zmrzlinou sotva dotkla. „To tvoje tajnůstkářství nás všechny dost znervózňuje!“

Rike tak vehementně přikyvovala, až se jí elegantní, rajčatově červený klobouk nebezpečně třísl. „Koneckonců jsme s tebou měli hodně dlouho trpělivost,“ přidala svůj komentář.

To bylo přesně ono, ten fatální soulad obou starších sester, proti kterému si Flori vždycky připadala naprosto

bezmocná. Samozřejmě, že chce rodinu seznámit se svými plány, ale teprve až ji na výtvarnou školu přijmou.

Tenkrát ještě doufala...

A teď taková rána.

Hlasitě si povzdechla. Kdyby tak měla tuhle komplikaci už za sebou! Jen tak se ale nevzdá, to si přísahala.

Přinejmenším se vyplatilo, že jí Silvie tak dobře poradila. V pepita kalhotách, bílé blůze, černém svetru do věcka a ležérní, petrolejově zelené bundě se Flori cítila velice dobře. Flekaté vlasy si nechala už před několika dny v kadeřnictví ostříhat těsně pod bradu, takže jejich měděný odstín, na jaký u ní byli všichni zvyklí, zase hebece lemoval její úzký obličej.

Ti dva v kuchyni ale zatím neřekli ani ň. A tak se ještě jednou pomalu otočila okolo své osy. „Tak?“ zeptala se. „Co vy teda na to?“

„V pohodě, to si na sebe zejtra klidně vezmi,“ zhodnotil ji uznale Hotte a Gregor taky přikývl. „A proč si taky někdy neoblíkneš sukni? Nohy na to přece máš fajnový!“

„Za nic na světě!“ zhrozila se Flori. „Copak jdu na nějaký kurz pro sekretářky? I takhle jsem snad dost pěkná holka, radost pohledět, ne?“ chtěla se ujistit, ne bez náznaku koketerie. „Přece nechci, aby mě na akádě považovali za nějakou módní nánu.“

„Jako že umělci mají ve zvyku chodit v hadrech?“ namítl Gregor. „Na to zapomeň! Profesor Karl Otto, ředitel té tvé školy, je koneckonců architekt a má za sebou desítky let zkušeností. A já jsem zatím ještě nepotkal architekta, který by měl zálibu v ledabylosti, ani co se týká oblečení.“

V kombinaci toho, co si vybrala a co jí Gregor a Hotte večer předtím schválili, se Flori v pondělí se sevřeným srdcem vydala na krátkou cestu do Hardenbergstrasse.

Měla za sebou neklidnou noc plnou pochybností a obav. Koneckonců nepůjde o to, jak vypadá, ale o její umělecké schopnosti. A v tom směru si byla víc než nejistá. Co když ji výtvarná škola odmítla z nějakého závažného důvodu, a ne jenom kvůli formalitě, jako je chybějící maturitní zkouška? Flori sama moc dobře věděla, že pokud jde o umění, stojí ještě na samém začátku, přestože kresby aktů se jí v Paříži dařily neobyčejně dobře. Několik měsíců si doprávala výuku na soukromé výtvarné škole, než jí došly peníze. Pak už jí jako model zbýval jenom Pascal a vzešlo z toho několik krásných studií, jenže když ji potom tak ostudně nechal ve štychu, většinu z nich ze žalu a ze vzteku spálila. Možná jí kreslení aktů šlo lépe než mnoha ostatním, protože Flori si už jako dítě představovala, jak vypadají lidé pod oblečením. Ty nepřetržité řeči o šatech a co na sebe, protože o ničem jiném se u Thalheimů v podstatě nemluvílo, ji k tomu doslova dohnaly. Flori chtěla zjistit, v čem spočívá jádro člověka, jací jsou lidé doopravdy, když z nich spadnou ochranné slupky, které toho tolik skrývají a umějí ledaco předstírat. Bezprostředně po válce, když jen tak chodila po městě, potkávala občas zajímavé modely. Pochopitelně ne nahé, ale oblečené tak nedostatečně, že to její tužka zvládala téměř sama. Tyhle rané studie nikomu neukázala; odpočívaly v krabici ve sklepě vily na Branitzer Platzu a dnes už by pravděpodobně před jejím kritickým pohledem neobstály. Stačí vůbec trocha talentu, když člověku chybí zkušenost?

Zřejmě ne.

Každým krokem blíž k Hardenbergstrasse jí těžkly nohy. Impozantní rozlehlá budova, kolem níž nejednou toužebně chodila, na ni už zvnějšku působila odstrašujícím dojmem.

Odmítnutí znamená odmítnutí. K čemu se v tom nesmyslně štourat, tím se může leda zesměšnit. Asi by bylo nejmoudřejší vzít si desky s výkresy a bez dalších řečí co nejrychleji zase zmizet, dřív než se stačí ztrapnit.

Takže doopravdy šmytec a basta fidli? Navždy? Přestože si předsevzala, že nebude brečet, oči jí zvlhly. Celá rodina do ní zase bude jednohlasně rýpat, až vyjde na jevo, že zase prohrála.

Flori, naše malá věčná smolařka... Flori, která to nikam nedotáhla... Flori s těmi svými bláznivými plány...

Nepomáhalo jí, že ji jarní sluníčko hrálo na zádech a na malých travnatých plochách vykukovaly ze země barevné hlavičky květů. Kolem ní projížděli dobře naladění cyklisté, ulice zaplnily mopedy a sem tam už některí obzvlášť odvážní majitelé kabrioletů jeli se staženou střechou. Naproti tomu Flori si připadala celým světem zneuznaná. Cítila se pod psa.

„*To, co jsem prožil, prožil jsem jen já, já tulák, vagabund,*“ hulákal najednou přespríliš hlasitě mužský hlas z autorádia těsně u ní a pak náhle přešel v melodický smích, Flori se lekla a úlek ji vytrhl ze pochmurných myšlenek.

Zaskřípaly brzdy. Rozzlobené troubení. Flori se nepodívala ani doprava, ani doleva a vstoupila do vozovky.

„Zatraceně! Copak pro oči nevidíte? Dyť jsem vás málem přejela...“

Elegantní, svítivě tyrkysový sporták zastavil jen na šířku dlaně před ní, řídila ho mladá žena ve slunečních

brýlí a s šátkem omotaným kolem hlavy. Energicky vypnula autorádio.

Žena si sundala brýle a Flori, zatímco se rozpačitě vracela do bezpečí na chodník, v ten moment zalapala po dechu.

Jasná tvář s vystouplými lícními kostmi a tmavýma mandlovýma očima, zdůrazněnými dokonalým nalíčením. Ta tvář ji doprovázela téměř při všem, po čem toužila.

„Franzi? Franzi Rathová? To snad nemůže být pravda!“ vyrazila ze sebe.

„Flori? No to je šílené! Počkej, vypnu motor.“ Popojela kousek dál a zaparkovala vůz mezi dvěma dalšími auty, ale nevystoupila.

Flori došla k ní. „Vypadáš úplně jako filmová hvězda!“ Víc ze sebe nedostala, najednou jako by měla v hlavě úplně prázdno. „Jak jsi nalíčená! A kabát z pravé velbloudí vlny...“

Kamarádka z dřívějších let jen mávla rukou. „To je všechno vypůjčené. Musela jsem se trochu vyparádit, protože na poledne si mě pozvali na casting do Grunewaldu. V divadle můžeš na zkoušce vypadat klidně tak, jak tě příroda stvořila, hlavně že umíš text. Zato u filmu se vyžaduje tyjáter se vším všudy, než tě obsadí do nějaké obstojné role. Jmenuju se teď mimochodem Lys Ramonerová. To zní hned jinak než prachobyčejné Franziska Rathová, nemyslíš? A co ty? Jak se máš?“

„Víš vůbec, jak strašně moc jsi mi chyběla?“ řekla Flori tiše bez odpovědi na její otázky. „Měla jsem dvě osoby, které mi silně přirostly k srdci. Jednou z nich jsi byla ty.“

„Ty mně zrovna tak,“ odpověděla Franzi okamžitě a znělo to opravdově. „Často jsem tě postrádala.“

„Tak proč jsi tedy tak pokradmu a beze slova zmizela z mého života?“ nenechala se Flori odbýt. „Viš, že jsi mi tím hodně ublížila? Utekla jsem až do Paříže!“

Franzina tvář posmutněla. „Protože život se někdy přes člověka převalí a strhne ho s sebou jako lavina. Tak se to aspoň stalo mně. Potřebovala jsem čas, než jsem se dokázala znovu nadechnout, natož se vzchopit. A pak jsem koneckonců musela pracovat.“ Přejela si rukou přes obličej, pak se na Flori smutně pousmála. „Stojím tu a povídám si s tebou, jako by se nic nestalo. A přitom jsem si svatosvatě přísahala, že už nikdy v životě nepromluvíím jediné slovo s nikým, kdo se jmenuje Thalheim. Jenomže ono to bohužel není tak jednoduché. Ostatně, ať chci, nebo nechci, svým způsobem do toho vašeho zvrtanýho spolku patřím. A ty přece za celou tu šlamastyku nemůžeš. Ty ze všech nejmní.“ Flori na ni zírala naprosto nechápavě. O čem to Franzi mluví?

„Oni ti o tom dramatu mezi mnou a Oskarem neřekli?“

„Co mi neřekli? Vůbec tomu nerozumím.“

„To snad není možné! Vážně neřekli ani slovo. Vlastně jsem si to mohla myslet, typicky thalheimovské. Všecko pěkně držet pod pokličkou, tak dlouho, až to překypí.“ Nasadila si znovu sluneční brýle a pravou rukou v řidičské rukavici z hnědé vepřovice energicky poklepala na sedadlo spolujezdce. „Tak si nastup, Florentine Thalheimová. Musíme si popovídat!“

„Já si musím jít vyzvednout výkresy. A ty máš ten důležitý casting...“

„Tohle je teď přednější. O dva bloky dál je Café Stein. Tam si v klidu všechno povíme.“

Jak dlouho už tu na té nepohodlné dřevěné židli před sekretariátem sedí a čeká, až se konečně zase otevrou dveře?

Připadalo jí to jako věčnost. Znovu se jí v hlavě roztočil ten šílený kolotoč, snad už posté kolem dokola, možná i víckrát, už to přestala počítat.

Její někdejší nejlepší kamarádka Franzi jezdí v hříšně drahé, tyrkysové modré corvettě. Franzi nyní bydlí v Západním Berlíně, pronajala si dvoupodlažní byt v Goethestrasse. Franzi už se nejmenuje Franzi, nýbrž Lys Ramonerová. Franzi dělá kariéru a je na nejlepším cestě stát se filmovou hvězdou. Franzi a Oskar do sebe byli zamilovaní a chtěli se vzít, jenže pak jako blesk z čistého nebe vyšla najevo skutečnost. Strýc Carl měl velikou lásku jménem Kitty, před hodně lety se mu ztratila z očí a teď ji zase našel.

Fajn. Tohle bylo asi tak to jediné, co Flori věděla, protože ti dva spolu žijí ve strýčkově domě v Postupimi.

Ale netušila, že tahle Kitty je Franzina matka.

A strýc Carl Franzin otec.

Tím pádem je Franzi její sestřenice.

Jenže ta šílenost pokračuje. Otec Luisina malého synka je totiž Oskar, její mrtvý bratr. Ani to jí nikdo neřekl! Ani Silvie, ani Rike, ani tatínek, natož mamán, dokonce ani Gregor... Protože téhle rodině na ní tak málo záleží, že ji všichni s klidným svědomím naprosto ignorují? To bolí, to neskutěčně bolí!

Jednotlivé věty z Franzina vyprávění jí zběsile víří v mozku a pořád ještě se cítí napůl ochromená, když pomyslí na rozhovor v Café Stein.

„... chápu, že mi všichni Thalheimovi kladou Oskarovu

smrt za vinu.“ Franzi mluvila tak pronikavým hlasem, jak ji Flori nikdy předtím mluvit neslyšela. „*Je to praktický, mít provinilou, která ho má na svědomí, na tu pak už můžou svést všechno.* Jo, Oskar se nedokázal s životem vyrovnat, věčně se potýkal sám se sebou, s vlastním životem, s osudem, s prací – a nepochybně i se mnou. *Ale když se stala ta nehoda, to už jsme s Oskarem několik měsíců spolu nežili. Někdo přece musel udělat za tím vším tlustou čáru, když se ukázalo, že jsme bratranec a sestřenice, ne? Já jsem tu odvahu sebrala. Jak už to tak ženy mívají.*“

„... dvacet let jsem se obešla bez vlastního otce a velice ráda se bez něj obejdu i dál...“

„... pokoušet se o nějaké rodinné usmírování?“ Její hořké zasmání proniklo Flori až pod kůži. „*To šlo už jednou totálně do kytek!*“

„Slečno Thalheimovááá, slyšíte měěě?“ Skláněla se nad ní velká červeně namalovaná pusa. „Tady nemůžete jen tak vysedáaaaat, říkála jsem vám tooo už před hodinoouu.“

Jak může mít někdo tolik zubů?

Těch musí být určitě mnohem víc než jako normálně třicet dva. V ústech sekretářky katedry, která z rozčilení mluvila svým württemberským přízvukem, doslova svítily, bíle a špičatě. Na stříbrné jmenovce pod naškrobeným, světle modrým límečkem stálo *Marga Bixová*. Už když rukou se špičatými nehty chtěla vydat Flori její desky s výkresy, dala jí jasně najevo, že ona je pravou rukou profesora Otty.

„Tuhle mi to prosím podepište.“ Rudě nalakovaný nehet poklepal na příslušné místo. „Všechno musí být v pořádku, hlavně u těch, co jsme je kvůli nedostatku talentu nemohli přijmout.“

Flori vypadla propisovací tužka z ruky, jako by se spálila, a slečna Bixová na ni zůstala civět tak zmateně, jako kdyby před ní přistála mimozemšťanka.

„Nepodepíšu, dokud si s panem profesorem osobně nepromluví.“

„Pan profesor má na práci důležitější věci. Vy jste nebyla přijatá slečno Thalheimová. Na tom nic nezměníte. Takže buďte od té lásky a tuhle to podepište...“

„Ne. Ty desky si nechte.“ Flori se zatvrdila. „Počkám tady, dokud mě pan profesor nepřijme.“

„To tu vysedíte do té sesle díru!“ vyprskla slečna Bixová.

„Pro mě za mě klidně. Chci mluvit s profesorem Ottou,“ zopakovala Flori tvrdohlavě.

Ani po několika hodinách se nehnula z místa, přestože venku už musela být skoro tma.

„Pan profesor už před dlouhou dobou odešel. A já už taky mizím. Zavíráme tady, rozuměla jste mi?“ bědovala Bixová. „Úředně jsou ještě prázdniny. Semestr začíná až příští týden!“ S těmito neprůstřelnými argumenty přešla do spisovné mluvy.

Lhala, aby se Flori konečně zbavila? Na neklidných tmavých očích pod dotenka vytrhaným obočím se to nedalo poznat. Možná mluvila Bixová pravdu. Možná tu byly místnosti propojené a ředitel mohl nepozorovaně zmizet některými jinými dveřmi. Během těch mnoha hodin čekání tu viděla přicházet a odcházet nejen spoustu studentů, ale i různé muže středního věku, kteří vypadali jako profesori. Byl jedním z nich i Otto? Gregor jí vystříhl z jednoho katalogu k výstavě *Interbau* jeho miniaturní portrét, ten byl ale natolik zaměnitelný, že jí to nijak nepomohlo.

„Tak teda přijdu zase zítra.“ Flori se zvedla, kolena měla celá ztuhlá.

„Bude vám to stejně málo co platné jako dnés...“

„A pozítří a popozítří a popopozítří a pořád, tak dlouho, dokud nebudu smět s panem profesorem mluvit,“ vpadla jí Flori do řeči. „Jsem koneckonců Thalheimová a nedovedete si představit, jak umanutě si umíme stát za svým.“

Měla poslední slovo, ale vítězstvím se to rozhodně nazvat nedalo. Jakmile vyšla ven ze školní budovy, pocítila závan chladného večerního vánku, který neomylně potvrdil, že právě začalo jaro. Jako olověné závaží na ni znovu dolehlo Franzino neuvěřitelné vyprávění. Oskar evidentně umřel na zlomené srdce, o tom byla Flori přesvědčená. K smrti se zamiloval do mladé ženy, z níž se vyklubala blízká příbuzná, protože do té doby všichni strkali hlavu do písku.

Napadlo ji, jestli jeho smrt nebyla nakonec sebevražda. Údajně mu sice nákladní auto nedalo přednost, ale kdo jednou zažil Oskara za volantem, věděl, jak ne skutečně riskantně se většinou na silnici choval. *Vidí přijíždějící nákladák, uvnitř v sobě se vším skoncuje a šlápne na plyn místo na brzdu...* Přinutila se dál to nedomýšlet. Oskar byl mrtvý a jim všem nezbývalo, než se s tím vyrovnat.

Jediné, co po něm zbylo, byly vzpomínky – a čtyřměsíční křiklounek pojmenovaný Felix, který s matkou Luisou obýval podkrovní byteček ve vile na Branitzer Platzu. Jak to, že když Flori ty dva uviděla, nevzbudilo to v ní okamžitě nedůvěru? Když byla u rodičů na návštěvě, tak miminko samozřejmě viděla, a ještě se divila pozdvižení, jaké kolem toho prcka a jeho matky ti dva nadělali. O Luisině otěhotnění za svobodna nepadlo ani

slovo, ačkoli za normálních okolností by to u takových úzkoprsých šosáků muselo vzbudit obrovské pohoršení. Místo toho jenom samé přátelské tuťuňuňu, Luisa sem, Felix tam. Je to tím, že přijali vnuka jako náhradu za mrtvého syna?

V otcových očích vždycky kluci znamenali víc...

Stejně, Oskar a Luisa jako milenecká dvojice? Flori se otrásla. Ale spát s ní musel, jinak by tu tohle baculaté dítě se světle blondatým chmýřím na hlavičce, kterou už co nevidět samo udrží, jak Luisa rozzářeně a pyšně všude rozhlašovala, nebylo.

Na svatbu už ale nedošlo. Že by se Oskar k takovému kroku nechtěl odhodlat, bez ohledu na těhotenství?

Proto taky má ten malý příjmení Grothe, ne Thalheim.

Pořád hluboce zabraná do myšlenek odemkla Flori domovní dveře a vyšla nahoru. Lupo ji radostně přivítal, jen Madame Coco, která si od prvního večera navykla spát v její posteli, se toulala neznámo kde. Zato tu ošoupanou, tmavě hnědou koženou bundu, která visela v předsíni, znala Flori léta. Byla to pořád ta samá bunda, kterou Carl nosil těsně po válce, když k nim jezdil na motorce. Patřila k ní i černá helma pověšená na věšáku nad bundou. Obvykle měla Flori vždycky ze setkání se strýčkem radost, dneska ale bylo všechno jinak. Nejradši by hned zalezla do svého pokoje, jenomže dveře do kuchyně byly pootevřené a muži ji zjevně slyšeli přijít.

„Flori?“ volal Gregor. „Máme návštěvu. Přijel Carl.“

Od určité doby oslovoval svého otce křestním jménem, což jejich vztah nově oživilo. Možná i proto, že Carl, který se odjakživa vyhýbal emocím, konečně akceptoval, že jeho syn má rád muže a žije s Hottem.

Když váhavě vešla do kuchyně, oba se na ni zadívali plni očekávání. Flori se zděsila – hned si všimla, že celý stůl je pokrytý jejími obrazy a kresbami, které ona sama nepovažovala za dobré, a proto je nevložila do desek pro akademii.

„Copak jste se zbláznili?“ vybuchla. „Klidně se mi hrbete ve věcech! Co to má znamenat?“

„Tak promiň, jenom jsem chtěl Carlovi ukázat, jak jsi dobrá.“ Nebyl v tom ale ani náznak zkroušenosti. „My s Hottem tvoje kresby přece známe, upřímně řečeno, vůbec nechápu, proč se tak rozčiluješ.“

„Opravdu ne? Tak já ti to vysvětlím! O tom, které obrazy, kdy a komu ukážu, rozhoduju já. Jenom já! Jasný?“

„Nás jenom hrozně naštvalo, že tě na akademii nevzali, když tak fantasticky kreslíš,“ dodal Gregor.

„Jo tak ty jsi hned roznesl i tohle, aby se to, pokud možno, všichni dozvěděli! Tak to ti mockrát děkuju, drahý bratranče!“

V tom mu křivdila, věděla, že strýc dovede udržet v tajnosti to, co mu někdo důvěrně svěří. Jenomže Flori byla ve stavu, kdy neměla nejmenší chuť chovat se spravedlivě. Flori *chtěla* zuřit, protože si připadala zostuzená.

„Gregor má pravdu, Flori, smekám před tvými kresbami.“ Carl se vítězoslavně usmál. „Jsi vážně moc dobrá. A jestli jsou ti profesori tady na Západě tak nechápaví, že to nepoznají, tak to zkus u nás na Východě. Tam jsou taky kvalitní učitelé a skvělí umělci. Můžeš se ucházet o přijetí na Vysokou uměleckou školu v krásné čtvrti Weissensee a během studia bys mohla klidně bydlet u mě v Postupimi. Strava a ubytování pochopitelně zdarma. Mladá tvář by nám doma udělala ohromnou radost. Co ty na to? To je dobrá nabídka, ne?“

Flori mu zůstala odpověď dlužná. Mlčky si posbírala výkresy a uložila je zpátky do desek, desky zavřela a odložila je na židli. Potom si z kohoutku natočila do sklenice vodu a napila se.

„Hrabali jste se mi taky ve skicácích?“ Její hlas zněl ostře.

„Ne,“ odpověděl Gregor. „Těch jsem se ani nedotkl. Čestné slovo!“

„Aspoň to. Tohle už laskavě nikdy nedělej. Jinak je po přátelství.“

Gregor zdrceně přikývl. „Slibuju. A jak jsi tedy pochodila v Hardenbergstrasse? Mluvila jsi s Ottou?“

„Ani náhodou! Ten Otto se schovává za sekretářku se žraločím chrupem, která ho ochraňuje jako svatý grál. Nepodařilo se mi ho ani zahlédnout.“

„Tak tam půjdeš ještě jednou, ne?“ chtěl dál vědět Gregor.

„To se spolehni, budu tam chodit tak dlouho, až si na mě čas udělá.“

Flori vypila celou sklenici a na zdůraznění svých slov ji rázně postavila na stůl. „A teď něco k tobě, strýčku Carle. Jestlipak víš, koho jsem dneska cestou na akademii potkala? Franzi!“

V kuchyni náhle zavládlo naprosté ticho. Dokonce i ukřižené andulky výjimečně držely zobáky, jenom z kohoutku monotónně odkapávaly kapky vody do dřezu.

„Flori, víš...“ začal Carl poté, co si několikrát odkašlal, ta ho ale vůbec nepustila ke slovu.

„Kdy jste mi vůbec chtěli říct, co všechno se tu přihodilo, zatímco jsem byla pryč? Že Oskar a Franzi se měli rádi, že se skoro vzali, že Franzi je tvoje dcera, strýčku Carle“ – to „strýčku“ znělo temně – „a tedy moje sestřenice.

Že Oskar je otec Luisina dítěte...“ Odmlčela se. „Je toho snad víc, co bych ještě měla vědět? Tak ven s tím, prosím! Krucinálfagot, zatraceně!“ Bouchla dlaní do stolu. „To se týká i tebe, Gregore, a tvýho bratra Paula, našeho rozverného muzikanta, který co neví, nepoví, ale to nejdůležitější zamlčí. Já patřím do téhle rodiny úplně stejně jako vy, i když moje máma se jmenuje Claire, a ne Alma!“

„To je samozřejmé, Flori, o tom není pochyb,“ pospíšil si Carl. „Nikdy jsem neměl v úmyslu se tě dotknout nebo tě nějak vyčleňovat. Tvůj otec chtěl ale počkat, až se vrátíš...“

„Jako by ses ty někdy staral o to, co chce tvůj starší bratr!“ skočila mu do řeči. „A kromě toho už jsem zpátky několik týdnů, a nikdo mi neřekl *vůbec nic*. Už toho mám po krk, jak se mnou všichni pořád jednáte jako s malou holkou. Jsem dospělá! Vezměte to už laskavě na vědomí!“

„Říkal jsem ti to, Carle,“ utrousil Gregor a vstal, aby dal vařit vodu na čaj. „Říkal jsem, že ti to bude mít za zlé, jenže...“

„A proč jsi teda ty ani necekl?“ osopila se Flori na Gregora.

„Protože milostné aféry mého otce musí řešit jen on sám,“ vysvětlil Gregor klidně. „Bylo na Carlovi, aby všechno vyjasnil, už dávno. Jako dítě a v dospívání jsem ho za ty jeho úlety nenáviděl a zčásti jsem jím i pohrdal. Potom později, když už jsem nemohl zavírat oči před tím, že sám jsem jiný, začal jsem ho víc chápat. Člověk potřebuje notnou dávku odvahy, aby si stál za tím, co má rád – když ví, že celý svět je proti němu.“

Carl si opřel hlavu do dlaní. Když ji znovu zvedl, vypadal náhle o mnoho let starší. Flori si najednou uvědomila, že má vlasy víc šedivé než světlé, viděla vrásky

kolem jeho očí a vysušenou kůží na bradě, ruce protkané modrými žilami. Dokud mluvil nebo se pohyboval, nebylo nic z toho prakticky vidět.

Carl je *starý*, napadlo náhle s hrůzou Flori, narodil se ještě v minulém století. Člověk si to ani neuvedomí, protože je tak štíhlý a šlachovitý a nevystřkuje před sebe blahobytné břicho jako tatínek. Ale bojoval už ve Velké válce, z níž si odnesl ochrnutou nohu. Jako úředník by už dlouho mohl pobírat penzi. Místo toho dvakrát rezignoval na funkci státního zástupce, protože se s ní vzhledem k politické situaci nemohl ztotožnit, a doteď se za pár ubohých východních marek dál obětuje jako advokát.

„Je mi to moc líto, Flori,“ zamumlal. „Neměl jsem se tomu vyhýbat. Příliš dlouho jsem se choval příliš zbaběle, vůči Lydii i vůči svým synům, kteří dávno tušili, že uvnitř v srdci jsem někde jinde. Teď za to platím. Jistě, prožívám ono staronové štěstí se svou báječnou Kitty, protože byla tak dobrá a podruhé už mě nevyhnala, ovšem o Franzi jsem ve skutečnosti přišel. Mám moc rád oba své kluky, ale celý život jsem toužil mít dceru. Teď mi ji osud dal, a navíc krásnou, chytrou, neobyčejně talentovanou, jenže ona mě odmítá jako otce přijmout. V tom smyslu se vyjádřila naprosto jednoznačně a tím, že se přestěhovala do Západního Berlína, to jen stvrdila.“

„Carlovi dělají od té doby, co slavná dcera zdrhla na Západ, potíže,“ vysvětlil Gregor a zalil čaj. „Není to jednoduchý život pro advokáta, jemuž leží na srdci blaho mandantů.“

„Však já si poradím.“ Odmítavé máchnutí rukou. A najednou už to byl zase ten dřívější Carl, mladistvý a plný energie jako vždycky. „Socialisti mají totiž z kapitalismu strach, protože jim přebírá jejich hodné občany.

Tisíce lidí jim prchají na Západ. No a občas se stane, že aby tomu zabránili, nezvolí ty nejsprávnější prostředky. Tak například ministerstvo kultury nařídilo, že od tohoto roku se bude bojovat proti západní dekadenci tím, že šedesát procent veškeré veřejně provozované populární hudby musí pocházet ze socialistických zemí. Řekněte sami – může takové nařízení přimět někoho, aby zůstal? Sotva.“

„Stejně dál potají poslouchají Elvise, Chucka Berryho, Petera Krause a Caterinu Valente,“ přidal se Gregor. „A samozřejmě Silviiny *Hlasy* na RIASu.“ Změnil hlas a dál mluvil hlubokým hlasem: „A tak lež doputovala až do nevinné země zvané NDR...“

U stolu se nikdo nezasmál.

„Takže se k nám do Postupimi nepřestěhuješ?“ vrátil se Carl k nabídce.

„Samozřejmě že ne. A po té záležitosti s Franzi už vůbec ne,“ vysvětlila mu Flori. „Přece nemůžeš jedno-duše vyměnit dceru za neteř. A kromě toho se mi nezamlouvá váš systém. Mám v sobě jakýsi odpor k nucení a omezování, odjakživa.“

„Ale uvidíte se ještě, ne? Myslím Franzi a ty? Vždycky jste si spolu tak dobře rozuměly.“ Carl se na ni úpěnlivě díval. Doufal snad, že se stane jeho klíčem ke ztracené dceři?

Flori pokrčila rameny. Jistěže se zase setkají, a dokonce brzy, ale proč by mu to měla už teď prozrazovat? Po tom, co jí strýc tak dlouho zatajoval pravdu, může se teď klidně chvíli dusit ve vlastní šťávě.

„Stejně pořád nechápu, co tam na Východě pohledáváš,“ pokračovala. „Co tě tam tak drží? Vysvětlíš mi to?“

Carlovi se mihl přes tvář úsměv.

„Vy tři sestry jste si tak podobné, i když v základu jste každá úplně jiná,“ poznamenal. „Přesně na to se mě ptaly Rike a Silvie taky.“

„A jak tedy zní odpověď?“ nedala se Flori, pořád ještě ve střehu, ale už trochu smířlivější.

„Slušnost,“ odpověděl Carl. „Pocit vděčnosti. Nechci hned, jakmile nastanou nějaké potíže, házet flintu do žita. To je asi tak zdůvodnění.“

„Jinými slovy: Kitty,“ přidal Gregor s úšklebkem. „Kdy konkrétně z ní vlastně chceš oficiálně udělat paní Thalheimovou?“

„Vstávat, Šípková Růženko!“ probudil ji hluboký mužský hlas. „Sto let spánku uplynulo!“

„To jsi vedle jak ta jedle, kámo. Tohle není Šípková Růženka, tohle je krásná hodná Růžička, sestra Bělínky, to přece vidí i slepý.“

Někdo ji pořádně zatahal za vlasy a Flori se rázem probudila.

Usnula – taková ostuda. Je tady už ale třetí den, třetí den čeká u dveří sekretariátu a asi se jí nějak zavřely oči.

„Když je takhle udivená, vypadá ještě kouzelněji.“ Hluboký hlas patřil silnému hnědovlasému mladíkovi nalevo vedle ní. „Přesně podle mého gusta!“

„Akorát že jen do té doby, než uvidí tvůj ksicht celej,“ ozvalo se zprava, kde seděl šlachovitý blondák. „Ledaže by měla v oblibě netvory. Máte ráda netvory, krásná neznámá? Určitě znáte ten skvělý film *Kráska a zvíře*, ne? Vynikající světlo, dokonce i konvice na kávu a svícny tam mluvěj lidskou řečí a k tomu sladké překvápko – Jean

Marais jako netvor ve zvířecí kůži. Ryzí magie, to vám povím.“

Flori zavrtěla hlavou.

„Jean Cocteau, fakt to neznáte?“ vnucoval se blondák. „Tak to musíte napravit. No nic, to je jedno, tady kamarád je každopádně to zvíře. Ukaž se, Benko. Dřív nebo pozděj se tomu stejně nevyhneš.“

Tmavovlasý se otočil a nastavil jí svůj obličej z druhé strany. Vypadal, jako by mu na tváři vybuchla třaskavina. Labyrint nateklých jizev, meandry zkázy. Tmavě červená údolí a kopce z masa bez kůže.

Flori se kousla do rtů, aby zděšením nevykřikla.

„Chybička se vloudila; v hodině chemie,“ sdělil la-konicky. „Už je to nějakou dobu. Jeden si po čase zvykne. Má to dvě výhody. O zrak jsem nepřišel a taky nemám zapotřebí uřezat si ucho jako van Gogh, aby mě považovali za blázna a já se tak proslavil. S tímhle ksichtem si mě určitě zapamatuje každý. Dovolte: Bernhard Schwarz, a kdo mě bere, říká mi Benka.“

„Theo Bonin.“ Nazrzlý blondák se postavil a srazil podpatky.

„Theodor Alexander Hubertus Bogislav von Bonin,“ abychom byli přesní, ušklíbl se jeho kamarád. „Jeho schopnosti bychom nikdy neměli podceňovat. Já ho oslovuju místo Bogislav Božidar, to když se tenhle boží dáreček moc rozjede a neví, kdy přestat.“

„Šlechtic?“ uniklo Flori.

„Ále,“ mírnil Theo její údiv, „nejzadnější Zadní Po-mořany, o všechny pozemky jsme přišli, a i tak jsme pouze zchudlá vedlejší linie. Finančně totálně na mizině. Takže mi zbývá jenom umění.“

Flori ještě pořád pusu úplně nezavřela.

„A jak se jmenuješ ty?“ chtěl vědět Bonin. „Jsem moderní, takže ti prostě budu tykat. Všichni tady to tak děláme. Nejsme přece v nějaký právnický kanceláři!“

„Flori. Flori Thalheimová,“ vydechla.

„V prváku, jako my? Taky v ateliéru u mistra Lindberga?“ zeptal se Benka.

„Bohužel ne.“

„Takže u Thielera? Nebo u Heiligera? Proto ten velikánský ruksak, co máš tady u židle? Nebo už neseš první modely? S těmahle křehkýma rukama bys fakt chtěla dělat sochařinu?“ dotíral dál Theo.

Flori zavrtěla hlavou.

„V tom případě jsi u Camara,“ vydedukoval Benka. „To je pěkně ujetej chlápek, aspoň to všichni říkají, ale ani zdaleka to není takový divous jako Rufus Lindberg...“

„Nejsem!“ skoro křičela. „Mě nepřijali...“

V tom okamžiku se otevřely dveře. Místo žraločí dámy v nich stál štíhlý muž něco přes padesát a zamysleně si Flori prohlížel. Světlé kalhoty, ležérní tmavý svetr, krátce ostříhané vlasy něco mezi šedou a blond. Oba mladíci vedle Flori se bezděčně postavili.

„Tak to jste vy,“ prohodil a přejížděl si rukou po bradě. „Proslulá slečna Thalheimová, která tu chce sedět tak dlouho, až jí vyhovím.“

Flori vstala, nohy jí najednou tak ztěžkly, že ji sotva udržely.

„Jenom než si doopravdy prohlédnete moje práce,“ řekla tiše. „Přinesla jsem s sebou ještě několik skicáků...“

„No tak pojdte dál,“ vyzval ji profesor Otto.

„Držím palce,“ zašeptal Theo a Benka zamumlal: „Dobře to dopadne. Máš to kouzlo...“

Opravdu to řekl? Nebo se přeslechla?

Přehodila si ruksak přes rameno a následovala profesora do sekretariátu. Bixová tam seděla u psacího stroje a zpražila ji pohledem, pod nímž by se kdokoliv jiný proměnil v hromádku popela. Flori ji však zcela ignorovala a pokračovala s ruksakem dál.

Najednou jí bylo tak lehké a všechno v ní se rozjasnilo. Dosáhla svého cíle – tedy skoro.

„Jste vytrvalá, to mi imponuje. A máte odvahu. Jmenujete se Thalheimová – nejste náhodou příbuzná Gregora Thalheima?“

„To je bratranec,“ sdělila mu pyšně. „Momentálně u něj bydlím.“

„To se podívejme! Velmi nadaný mladík, jistě o něm ještě uslyšíme. Setkali jsme se v rámci *Interbau*.“

Profesor Otto ukázal na značně odřené křeslo a pokynul jí, aby se posadila. Sám se posadil k psacímu stolu a začal listovat výkresy.

„Váš životopis, slečno Thalheimová...“

„Já vím, vypadá to, že jsem školu absolutně nezvládla, jenže na co potřebuje člověk matematiku, když chce malovat?“ vychrlila na něj. „A ta mizerná francouzština už dnes taky není pravda. Strávila jsem přes rok v Paříži, procházela jsem všechna muzea, hodně jsem tam kreslila i malovala. Ke konci mě dokonce někteří místní považovali za Francouzku – aspoň když jsem měla dobrý den. Jenom při té maturitě jsem to bohužel nezvládla. Ale...“

Profesor ji gestem zarazil. „To všechno je tu napsáno, ne? Pojdme přejít k tomu důležitému.“

Rozevřel desky s jejími kresbami a obrazy a bral do ruky jeden list za druhým. Na některých setrval pohledem déle, Flori napětím skoro ani nedýchala. Poté co si prohlédl asi tak polovinu, profesor desky odložil

a zevrubně si Flori prohlížel. „Proč u nás chcete studovat výtvarné umění?“ zeptal se. „Jste starší než většina studentů prvního semestru. Měla byste vědět, o co vám skutečně jde.“

„Já prostě musím,“ odpověděla bez zaváhání. „Je to můj život. Kdybych nekreslila nebo nemalovala, onemocněla bych. A musím se toho ještě hrozně moc naučit!“

„A potom, později? Budete učit děti ve škole základy techniky, jak malovat akvarely, nebo prodávat linoryty na vánočních trzích?“

„To ne!“ vykřikla. „V žádném případě. Chci pořádat výstavy, cestovat, poznávat další umělce, vyjadřovat se politicky. Umění nikdy neexistuje ve vzduchoprázdnu. Umělec musí vyjádřit svůj názor, dneska o to víc, když sotva skončil fašismus a válka.“

„To je pravda,“ souhlasil profesor, vstal a přešel k oknu. „A ještě hodně dlouho potrvá, než se tím prokoušeme. Moje žena je neteř Augusta Bebela. Říká vám to jméno něco?“

„Samozřejmě,“ ujistila ho Flori. „Bebel spoluzaložil Sociálně demokratickou stranu Německa. Nazývali ho taky dělnickým císařem.“

Její odpověď se mu pravděpodobně líbila. „V dějepise jste dávala pozor,“ zkonstatoval s úsměvem.

„A taky jsem si o tom hodně přečetla,“ dodala Flori. „Musela jsem se nějak dopátrat, jak mohlo dojít k nástupu Hitlera a ke všem těm odporným nelidským zločinům. Musíme se postarat, aby se to už nikdy víckrát nestalo. My všichni!“

Přikývl. Zdálo se, že na něj její vnitřní zanícení zapůsobilo.

Flori se podívala na ruksak. „Nechtěl byste se ještě podívat do mých skicáků? Přinesla jsem je s sebou.“

„To není nutné.“ Vrátil se k psacímu stolu. Znovu si ji zamyšleně prohlížel. „Předběžně jsem se radil s některými kolegy, poněvadž vaše neobvyklé počínání zde v budově přirozeně vzbudilo dost rozruchu. Sice ne všichni, ale většina z nich je stejného názoru jako já. Ve vašem případě jsme se dopustili chyby, naštěstí ji však můžeme napravit. Přijímáme vás, slečno Thalheimová, ovšem...“

„To je skvělé!“ Flori samou radostí vyskočila. Pocit naprostého štěstí ji zcela přemohl. Na okamžik si dokonce pohrávala s myšlenkou, že mu svěří něco, co věděl jenom Pascal, pak ale se rozhodla to neudělat. Když se člověk někomu příliš otevře, často se zklame. Musí nejprve vyzkoušet, jestli je profesor její upřímnosti doopravdy hoden.

„... ovšem jenom na zkoušku, k základnímu studiu na první dva semestry. Potom se znovu rozhodneme, jestli jste se posunula dál natolik, abyste na škole zůstala.“

„Nezklamal vás.“ Flori se na něj rozzářeně podívala. „Slibuju!“

„Hlavně nesmíte zklamat svého vyučujícího, slečno Thalheimová,“ upozornil ji profesor s mírným úsměvem. „Pro vývoj v jakémkoli směru je rozhodující souhra pedagoga a studenta. A tím se dostáváme k dalšímu problému. Mistrovské třídy, tedy ty, které vedou významní umělci, jsou všechny obsazené, jenom u profesora Lindberga zůstává ještě jedno volné místo. Ten je ovšem z našeho týmu vyučujících umělců nejnáročnější, vyžaduje od svých studentů úplně všechno, a když říkám všechno, myslím všechno. Rufus Lindberg má švédské

kořeny a z toho vyplývá i jeho osobitý výtvarný pohled na umění.“

„Kdy smím začít?“

„Váš zápal pro studium se mi líbí. Tak a nejinak to má být. Písemně to vyřídí slečna Bixová zítra. Pořádek musí být.“ Mrkl na Flori. „Ta žena je úplný poklad, mimochodem. Co bych si bez ní počal? A vyřídte prosím pozdravy svému bratranci!“

Flori vyšla ven a nohy jako by ji samy nesly. Ne, doslova ji nadnášely.

Život může být tak krásný...

Berlín, léto 1958

Flori se v Hardenbergstrasse cítila jako doma a bylo jí líto, že semestr se už blíží ke konci. Milovala velkou vstupní halu v budově Vysoké školy výtvarných umění, nádherné schodiště ze světlého kamene, po němž uháněla od jedné výtvarné činnosti k další, milovala vysoké stropy, studentské práce na zdech školy a ve vitrínách, které oživovaly nekonečně dlouhé chodby, i velkou zahradu za budovou. Ze všeho nejvíc ale milovala dílny a ateliéry rozmístěné po celém komplexu školních budov. Vytáhla ze sklepa prastaré kolo po sestrách a přelakovala ho blankytně modrou barvou. Každé ráno se na něm vydávala na cestu, aby přesně a včas zasedla ke svému kreslicímu prknu ve velkém ateliéru pro kresby aktů, kde se studenti rozesazení do kruhu kolem podesty učili kreslit nahé modely. Flori se nestarala o ostatní studenty, z nichž někteří stále natahovali hlavu k sousedům a porovnávali svoje kresby. Ona se soustředila jenom na vlastní práci. Působilo jí to takovou radost, že si často ani nevšimla, že ji zezadu sleduje profesor, natolik byla zabraná do intimního spojení tužky s modelem. Avšak kreslení aktů nebylo ani zdaleka to jediné, co ji fascinovalo. Flori připadalo všechno přitažlivé, vzrušující a nejradši by si hned všechno vyzkoušela. Keramika, sochařství, síto-tisk, litografie, nauka o materiálech, fotografie. K tomu ještě přednášky z dějin výtvarného umění a o křesťanské ikonografii, kvůli nimž si řada jejích spolužáků zoufala,

ona je ale nikdy nevynechala. Kdyby bylo po jejím, naložila by si ještě víc studijních hodin. To jí ale Benka při pohledu na její už tak nabitý rozvrh rozmluvil.

„Já jsem si zapsal polovinu toho co ty, a i tak toho mám dost!“

„Protože jsi líný,“ utahovala si z něj Flori, „a k tomu navíc skoro ještě dítě.“ Neustále mu připomínala, že je o dva roky mladší než ona. „Já si nemůžu dovolit ztrácet čas!“

„Blablablablabla! Když se vysílíš hned teď na začátku, tak z tebe nikdy nic nebude. Musíš přece taky někdy spát,“ říkal napůl s úsměvem, který jí už přirostl k srdci stejně jako celý tenhle vyčouhlý kluk s poničeným obličejem. „O dalších drobnostech jako jíst, žít a milovat ani nemluví.“

„Jídlo,“ odbyla jeho poznámku. „Kdo by potřeboval jíst, když se může sytit kumštem? Tohle je pro mě život, to je moje láska!“

„A kromě toho by sis měla šetřit síly na studium v mistrovské třídě – když už jsi žákyní mistra Lindberga. Jinak tě Lindberg zase vyhodí.“

To byl jediný temný mrak na jejím jinak slunečném výtvarném nebi.

S profesorem Lindbergem si Flori nevěděla moc rady. Přestože si nepřál, aby ho studenti oslovovali „profesore“, a s některými z nich si dokonce tykal, pro Flori zůstával hádankou. Ještě nikdy se nesetkala s tak nevypočitatelným člověkem, jehož nálady se měnily stejně náhle a prudce jako aprílové počasí. Někdy si počínal radostně, leckdy až euforicky, mluvil a povídal si, jako by své studenty miloval víc než kohokoli na světě. Pak se zničehonic propadal hluboko do sebe, reagoval odmítavě,

jako kdyby tytéž studenty viděl poprvé v životě, a na otázky odpovídal, pokud vůbec, příkře. Na takzvaném pátečním kroužku, kdy před celou třídou hodnotil úkoly zadáné o týden dříve, dokázal několika slovy shodit jejich několikadenní práci. Nejhorší ovšem bylo, když neříkal nic, jako by na předložený výsledek bylo škoda slov.

Člověk buďto umělec je, nebo zkrátka není, nechal se slyšet hned na úplně první hodině. „Tak jednoduché to je. Talent vám dát nemůžu, můžu z vás leda vydolovat to, co ve vás je. Pojdte se mnou, zažijete pozoruhodnou cestu k sobě samým. A pokud ne, bude lepší, když se co nejrychleji rozejdeme.“

Jeho vrtkavost už dohnala dva studenty k útěku, nezdálo se však, že by mu to jakkoli vadilo. Teď jich zbylo ve třídě osm: Flori, Benka a Theo a nerozluční sourozenci Jan a Marie Fischerovi, jimž všichni přezdívali Jeníček a Mařenka. A ještě tu byla Isolde Himmelsbachová, přátelská, malá, tmavovlasá a kulaťoučká jako naleštěné jablíčko. Spolek doplňovali dva mladíci – Fred Winkels, který si liboval v sarkastických odpovědích a ve skrytu soupeřil s Theem, kdo je v nich pohotovější, a ještě Hermann Ullberg, jehož zjevně minimálně stejně jako umění zajímaly ženy.

Ve špatných dnech, kdy měl Lindberg náladu pod bodem mrazu, používal rád k deptání studentů jejich příjmení; naopak když byl dobře naložený, dokázal být laskavý, a dokonce i šarmantní. Výborně se vyznal v nej-různějších uměleckých směrech a měl neomylný smysl pro rozpoznání kvality. Naráz odhalil to, co nazýval „břídilstvím“ – odfláknutou prací, nesoustředěností, snahu předstírat víc, než na co příslušný student stačil. Flori už dvakrát přede všemi rozcupoval na kusy. Poprvé to

nesla celkem dobře, protože věděla, že se jí abstraktní interpretace tématu „*Hloubka*“ zrovna moc nepovedla. Mlčky polykala, na profesorova surová slova přikyvovavala a umiňovala si, že se už nikdy do takové pozice nedostane, protože odted' udělá všechno líp. Jenže o dva týdny později k tomu došlo znovu, a tentokrát ji to zasáhlo velmi tvrdě.

Nový úkol se nazýval „*Tečka a čára*“ a Flori vytvořila a zavrhlavala nejméně dvacet pokusů, než byla konečně spokojená. I Gregor uznale pokýval hlavou, když o půlnoci paletu a štětec odložila.

„Ta červená a černá se mi líbí. A napětí mezi nimi mi připadá vzrušující. Taky ten malý žlutý trojúhelník vlevo nahoře je vtipný. Klidně by to mohl namalovat Joan Miró, a toho hodně obdivuju.“

Když se ale rozhlédl po bývalém obývacím pokoji, zatvářil se skepticky. Všude kolem ležely v zabydleném chaosu tuby, palety a ředidla na čištění štětců. „Jak to můžeš vydržet, s tolika serepetičkami na tak malém prostoru? Smrdí to tu jak v nějaký chemický laboratoři! Lupo už sem ani nestrčí nos a Madame Coco tvou postel radši dávno vyklidila.“

„To je jenom balzámový terpentýn,“ ohradila se Flori zaníceně. „Tak to voní ve všech malířských ateliérech. Na to si ty naše nosánky zvyknou. Všecko, co tu mám, k malování nutně potřebuju.“

„Mně to smrdí,“ trval na svém Gregor. „Spát v těchhle výparech musí škodit zdraví. Nechci, abys mě špatně chápala, já jsem rád, že tu s námi jsi, ale na malování by vám snad měla poskytnout dostatečný prostor škola.“

„To není tak jednoduché,“ vysvětlovala Flori a zívala u toho. Teprve teď si uvědomila, jak je vyčerpaná.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Sestry z Berlína***.
Pokud se Vám ukáзка líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.